

F1/4(a)

Копія

КУЦЕЙНА

№1

 ВІДАНЬНЕ АРШАНСКАЙ КРАЯЗНАУЧА-КУЛЬТУРНАЙ
 СУПОЛКІ "ПОВЯЗЬ"

1989г.

"КУЦЕЙНА" -- менавіта так у XVII ст. друкарны Аршанскай Куцеінскай друкарні называлі свае творы. Яны імкнуліся, каб друкаванае слова несла людзям святло і радасць, клапаціліся аб захаванні роднай мовы і культуры. Іх высокамастацкія творы і сёння захопляюць чалавечтва. І сёння лепшыя кнігазборы свету лічаць за гонар мець у сябе выданні куцеінскіх друкароў.

Дзейнасць куцеінскай друкарні была гвалтоўна спынена ў 1654 г. калі Маскоўскі цар Аляксей Міхайлавіч, рабуючы Беларусь, вывез друкарню ў Маскоўшчыну, а куцеінскія друкарны фактычна апынуліся ў палоне.

Адчуваючы сваю непарывную повязь з нашымі продкамі, мы вырашылі назваць свой друкаваны ворган менавіта так: "КУЦЕЙНА".

Абяцаюць нам новы раскошны дом,
 Але тут нам жыць і канаць,
 Тут пад кожным навекі здабытым бугром
 Нашы продкі забітыя сьпяць.

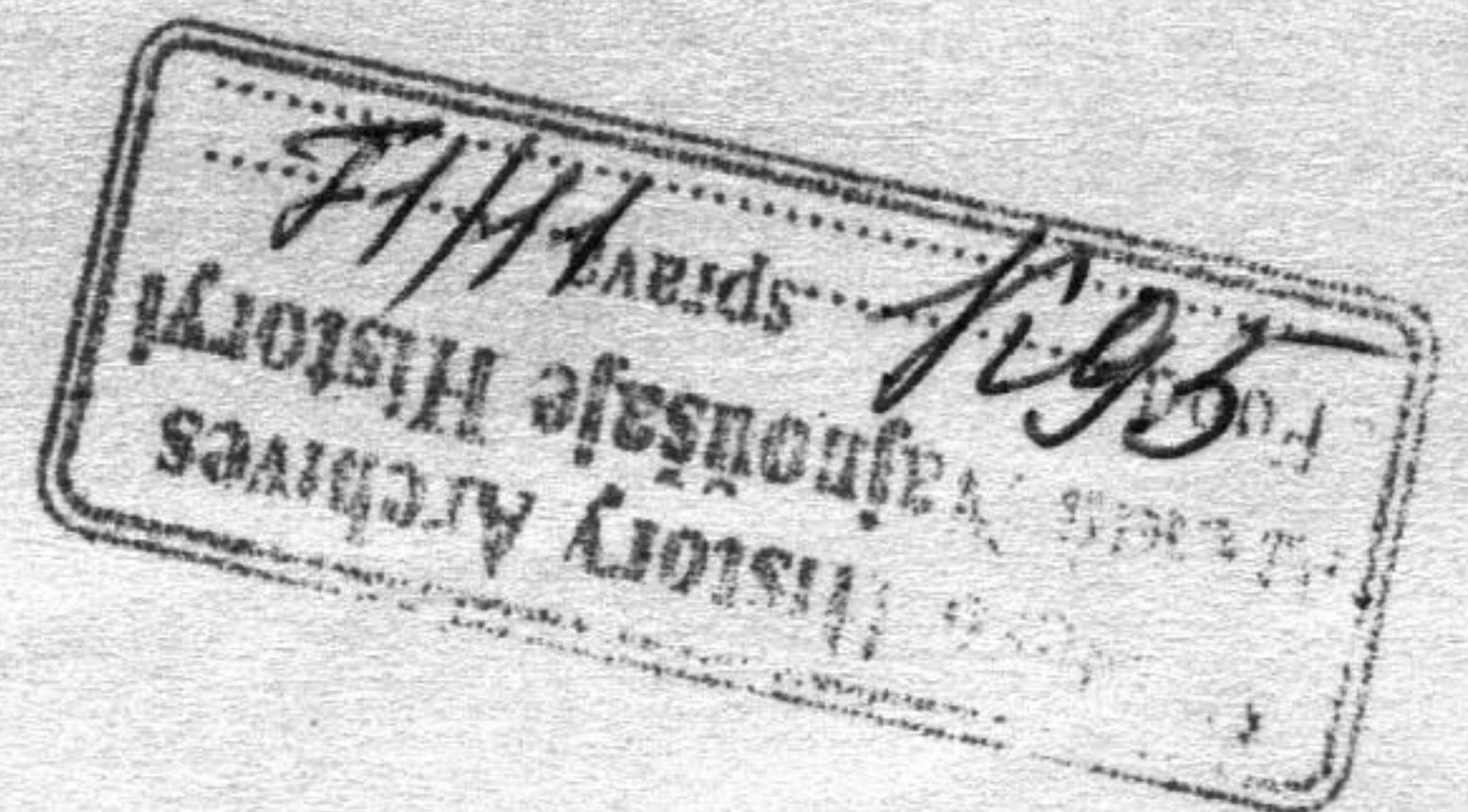
Яны аддалі нам меч і касу,
 Слова з вуснаў, цяпер нямых...
 І нам немагчыма пайсці адсюль,
 І пакінуць са сьмерцю іх.

БЕЛАРУСКАЕ МІНУЛАЕ

Нязносны гонар тым, што робім сёння. Дуло!
 Вазьмі ў звычай, сын герояў і багоў,
 Не пагарджаць святым сваім мінулым,
 А заслужыць яшчэ,

І вартым быць яго.

/УЛАДЗІМІР КАРАТКЕВІЧ/

ХТО ЗАБІВАЕ РАКУ ?

Была звычайная субота. На мосьце цераз Аршыцу ішлі людзі -- адны на базар, другія адтуль. Бось паміж танца клядкога з'явілася на вяду і... сачылася. Два маладыя хлопцы тутсама пачалі ўглядацца ў гэтых людзей. Што ж так прыміраўла іх утагу? Што так здзівіла?

А здзіўляцца, зноў кажуць, было чаму. Аршыца і Аршыца кідалася ў вочы: па раце, па вузкіх "сю паверхню" і па рознакаляровымі разводамі, ішла бясконца маса натуральнай "жывой" нафта. Відовішча, якое ня можа ня выклікаць у душы сумленнага чалавечка нічога, акрамя гневу і абурэння. Бензінавыя плямы на Аршыцы даўно ўжо не навіна для нас, але такое...

Аршанцы ўжо ня раз чулі з высокіх трыбун ад ажноў горада гучныя словы аб несупынных клопатах на паліцыі, падвышэнню, павялічэнню, паскарэнню і г.д. Здаецца, прыйшла пара паслухаць і аб спыненні. Спыненні, напрыклад, палітыкі знішчэння сапраўдных помнікаў гісторыі і культуры і помнікаў загінуўшым у час вайны воінам, партызанам і падпольшчыкам /ёсьць, ёсьць і такія прыклады!/. палітыкі узьвядзення замест іх пампезных і ~~аб'ектыўных~~ жалезабетонных "шэдэўраў", ад якіх, што называецца, ні розуму, ні сэрцу. Каму патрэбныя гэтыя камяні, на якія пушчаны немалыя сродкі?! А хто ведае, колькі ў нашым горадзе помнікаў Леніну? Няўжо яшчэ няўцям, што гэтыя рознакаліберныя помнікі правадыру ператварыліся ў насмешку і калі аб чым і сьведчаць, дык толькі аб нейкім асобным родзе безкультур'я і непавагі да Уладзіміра Ільіча... Чаму ніколі мы ня чулі слоў аб спыненні грубых парушэнняў сацыялістычнай законнасці і канстытуцыйных правоў грамадзян органамі ўнутраных спраў горада, аб тым, што гэтая хвароба для іх стала ўжо хранічнай? ... не звязана гэтая зьява з усё больш выходзячым з-пад кантролю становішчам са значынасцю ў горадзе, асабліва ў маладзёжным асяроддзі?

Чаму, нарэшце, мы ня чулі аб спыненні ператварэння ракі Аршыцы ў брудную канаву для сыцёку нафтапрадуктаў з прадпрыемстваў горада і раёна? Ціма хто з аршанцаў яшчэ памятае Аршыцу чыстай і паўнаводнай ракой, і таму спробы гарадскіх уладаў "аблагорадзіць" яе шляхам утварэння запруды і разьвядзення лебедзяў выклікаюць толькі сумныя усмешкі. Хто ня бачыў улетку, колькі броду, сьмецця і ўсялякага хламу, густа "змаганага" нафтавай плёнкай за кароткі час збіраецца ля гэтай запруды!

А спроба пасяліць у гэтым брудным балоце ~~хмыж~~ шпітак -- гэта зьдзек, прымусіць Іх тут жыць нельга, нават падразаўшы Ім крылы. Ды І як тут могуць жыць лебедзі, калі ў коле горада ў раце зьнікла водная расьліннасьць -- на дне не ўбачылі ніводнай травінкі.

У апошнія гады экалогія Аршыцы значна пагоршылася. Чаму гэта не турбуе ні Інспекцыю рыбагляда, ні хіміялабараторыю санстанцыі, ні Іншыя "шыльдавыя" установы, у непасрэдных абавязкі якіх уваходзіць клопат пра гэта? Аршыца -- рака, якая дала назву гораду, на якой ён узнік І вырас, якая ў старажытнасьці І зьвязвала дняпроўскі І дзвінскі водны шляхі, І лёс яе нас непакоіць.

Асфальтавы завод у Алусаве, сілікатны завод І "место, не стольь отдалённое" пад нумарам 12 -- ніхто зь Іх не мае хоць колькі-небудзь эфектыўнай сістэмы ачысткі сыцёкаў. Але больш за ўсіх забруджвае раку завод "Чырвоны барацьбіт"; дастаткова прыгадаць судовы працэс супраць заводу па факту масавай загібы рыбы ў Аршыцы І нават у Дняпры. Але гарадской бюракратыі ўдалося "заціснуць" гэтую справу І, па сутнасьці, зьвесці на нішто.*

І вось чытаюць людзі ў газэце тэзы кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР А.К. Міласэрднага, дырэктара гэтага заводу, І вачам сваім веры не даюць. Прывядзем пункт №10 гэтых тэзаў. Цалкам: "Ставіць пытаньні перад адпаведнымі органамі аб планаваным рашэньні экалагічных пытаньняў. Захаваньне прыроды на будучае павінна стаць у дзяржаве пытаньнем №1, І нельга шкадаваць на гэта ні грошай, ні рэсурсаў." Добрыя, слухныя думкі!.. А цяпер давайце расставім усё па сваіх месцах.

Абуральны выпадак, пра які мы распавядалі на пачатку, адбыўся 18 лютага, а прыведзеныя тэзы перадвыбарчай плятформы кандыдатаў былі зьмешчаныя ў газэце "Ленінскі прызыў" ад І сакавіка.

... Гледзячы на вяселкавыя разводы на вадзе, пажылая жанчына нейкі час пастаяла, паківала галавой І, уздыхнуўшы, рушыла дадому. Пайшлі за ёй І маладыя хлопцы... Прывыклі ўжо да таго, што няма ў каго І з каго спытаць у такіх выпадках. Але пытаньне засталася. Вы здагадаліся, якое?

* Калі гэты матэрыял рыхтаваўся да друку, у газэце "Ленінскі прызыў" ад 10.03.89г. зьявілася "тлумачэньне", за подпісам начальніка тэрытарыяльнай лабараторыі па кантролю за забруджваньнем І.Кабанца,

дзе ва "сіх грахах абвінавачаецца СУ-40, якое калісці "не пры-
брала мазут, а толькі прысыпала яго пяском". І менавіта такім чы-
нам "...з будаўнічай пляцоўкі завода "Чырвоны барацьбіт" разам з
расталай вадой у Аршыцу трапілі нафтапрадукты і пакрылі раку
плёнкай на значнай адлегласці"... Цікава, колькі ж было таго ма-
зуту, калі хапіла на "значную адлегласць"? І каго можна знясла-
віць за ранейшыя выпадкі варварскага, бязьлітаснага абыходжання
з рэчкай?--Што адкажа тут адміністрацыя "Чырвонага барацьбіта"?

ЗВЯРТАЕМСЯ ДА ўсіх, ТО ЛІЧЫЦЬ СМЕЕ САНРАЎДНІ
БЕЛАРУСАМ!!!

22 САКАВІКА 1989 Г. СНАЎНЕЦА 125 ГОД З ДНЯ
ПАКАРАННЯ СМЕРЦЮ НАЦЫОНАЛЬНАГА ГЕРОМ БЕЛАРУСІ
КАСТУСЯ КАЛІНОЎСКАГА.

СЯБЫ-АДНАДУМЦЫ! ПЕРАЛІЧЫМ ГРОШЫ НА РАХУНАК №702
БЕЛАРУСКАГА АДЗЬДЗЯЛЕННЯ САВЕЦКАГА ФОНДУ КУЛЬТУРЫ
У ФОНД СРОДКАЎ НА БУДАЎНІЦТВА ПМНІКА КАЛІНОЎСКАМУ
Ў ГАРОДНІ!!!

Паведамленьне.

КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ стаць слухачом КУРСАЎ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ, ГІСТОРЫ
І КУЛЬТУРЫ, сустракацца з навукоўцамі, пісьменьнікамі, увогуле зь
цікавымі асобамі, запрашаем Вас ШТОАЎТОРАК, у 17.45 у бібліятэку
Імя Я.Коласа /вул. Міра, кнігарня "Кругазор"/.

Заўвагі рэдакцыі нумара.

Мы лічым, што рэформа правапісу 1933 г. моцна пашкодзіла бела-
рускай мове. Таму Імкнемся трымацца дарэформенага правапісу.
Перапрашаем за магчымыя моўныя недакладнасьці.

АБ"ЯВЫ:

1. У кінатэатры "Перамога" працуе фотавыстава "Мастацтва старажыт-
най Воршы. Аўтар фотаздымкаў -- краязнаўца А. Шынкевіч, мастак --
А. Кажамяка.

2. 17 сакавіка ў гарадской выставачнай зале /вул. Леніна, 18/ ад-
крываецца экспазіцыя работ аршанскіх мастакоў. **ЗАПРАШАЕМ!!!**